

Debattartikel från Näsets pastorat

Kyrkoherde Jim Tullgren och kyrkorådets ordförande Mats Bucht efter länsstyrelsens avslag:

Länsstyrelsen värnar mer om en hantverkstradition än om en hel kyrka! Medan du läser detta pågår *förfallet* av Falsterbo kyrka.

Vi vill renovera Falsterbo kyrkas tak, men länsstyrelsen avslår vårt förslag.

Vi vill byta ett läckande tak, men till ett som håller tillräckligt tätt.

Vi vill värna om kyrkan som helhet, inte bara dess tak och en medeltida hantverkstradition.

Allmänintresse.

Vi tror att det finns ett allmänintresse i Näsets pastorats tvist med Länsstyrelsen i Skåne. Det finns en motsättning mellan de som värnar om det lokala kyrkliga sammanhanget och Länsstyrelsen som har en agenda som vi inte förstår. Det väcks många frågor om rimligheten i denna myndighets agerande. Kan det finnas ett behov av att revidera kulturmiljölagen eller länsstyrelsernas tolkning av denna lag?

I en tid när Svenska Kyrkans resurser är krympande, kan inte en myndighet som länsstyrelsen ignorera livslängden på en renovering och underhållsbehovet efter en renovering eller helheten i en levande kulturmiljö som en kyrka är. Nu tvingas pastoratet överklaga till förvaltningsrätten, vilket ytterligare försenar en renovering vilket förbrukar samhällets och pastoratets resurser. Under överklagandetiden fortgår förfallet av denna kyrkobyggnad!

Länsstyrelsen vill att Näsets pastorat ska ersätta kyrkans tak med nästan samma byggteknik som gällde under medeltiden. Det finns en anledning till att denna byggteknik övergavs – den håller inte tätt! Vi vill renovera Falsterbo kyrka, men inte enbart med samma byggteknik som på medeltiden. Det nuvarande taket är till allra största delen från 1979 och senare.

Kyrkobyggnaden anser vi vara en helhet. Det finns många värdefulla delar av kyrkan men det är helheten och gudstjänstmiljön som pastoratet värnar om. Pastoratet anser att ett tak med denna medeltida byggteknik utan ett undertak inte håller tillräckligt tätt och kräver orimligt mycket underhåll. Utan ett tätt tak äventyras hela kyrkobyggnadens framtid. Pastoratet vill gärna renovera Falsterbo kyrka, men hur byte av tak ska gå till är vi i dagsläget inte överens med Länsstyrelsen om. Vi har lämnat in en ansökan med hjälp av ett företag som specialiserat sig på kyrkor och kulturbyggnader. Länsstyrelsen har lämnat ett avslag på vår ansökan och vill att vi sätter upp ett tegeltak utan underbrädning och takpapp. Kyrkorådet har överklagat detta beslut med hjälp av Lunds stift och ovannämnt företag.

Twisten i korthet.

Kyrkans tak utgörs av tegelpannor av en äldre modell som kallas för munk- och nunnepannor och ligger på öppen läkt. Det finns alltså inget undertak med takpapp som fångar upp det regnvatten som kommer förbi tegeltaket. Istället tätas springorna mellan tegelpannorna med murbruk. Trots detta har det blivit åtskilliga läckor under en lång tidsperiod vilket orsakat stora skador på takkonstruktionen samt kyrkan i övrigt.

Vi vill ersätta de dåliga takpannorna från 1979 med nya pannor av samma dimension och utseende men med ett undertak, som inte kommer att synas, på större delen. På en yta som motsvarar en femtedel av taket förblir det öppen läkt med understrykning av takytan, så att den särskilt intresserade kan se hur takkonstruktionen en gång sett ut. Länsstyrelsen har avvisat detta kompromissförslag och vill ha understruket tak på så gott som hela långhuset, alltså hela 900 kvadratmeter.

Varför vill pastoratet ha underbrädning med takpapp på fyra femtedelar av takytan?

1. Ett så stort tak med cirka 900 kvadratmeter som vilar på en träkonstruktion är i stort sett omöjligt att få tätt så att det inte regnar in.
2. Underhållskostnaden för pastoratet blir i framtiden orimligt hög.
3. Det finns inget enhetligt och vedertaget sätt att understryka tak av denna storlek som Länsstyrelsen kan presentera. Även underhåll utifrån behöver ske regelbundet och är mycket krävande.
4. Understrykning medför att takkonstruktionen blir tyngre för varje gång det påförs murbruk underifrån.
5. Från utsidan kommer ingen att kunna se att det finns ett undertak på större delen av långhuset. Ungefär en femtedel behålles som understruket för att visa den hantverks-tradition som gällde under medeltiden.
6. Arbetsmiljömässigt är det högst tveksamt med regelbundet understrykningsarbete på kyrkans vind.
7. Kyrkans hela kulturmiljö är långt mer än bara taket. Men ett tätt tak är en förutsättning för att säkra kyrkobyggnadens framtid.
8. Falsterbo kyrkas omgärdande terräng gör det svårt eller omöjligt att komma till för att underhålla taket från utsidan med hjälp av en lastbil med lift.
9. Kyrkan ligger ett stenkast från havet och anses vara svårt utsatt för starka vindar och regn som kommer från sidan.
10. Undertaket kan tas bort i framtiden och är något som kan återställas. Det påverkar inte heller utseendet förutom för den som besöker kyrkvindens bortre delar.
11. Det brådskar att få taket tätt för att förhindra fortsatta skador genom fuktinträngning i kyrkans övriga delar.
12. Det är inget gammalt tak som Länsstyrelsen värnar om utan en gammal hantverks-tradition. Kyrkans nuvarande tak är till största delen från 1979 och senare!

Överklagandet av Länsstyrelsens avslag sker i första instans till förvaltningsrätten. Detta försinkar ett nödvändigt takbyte! I skrivandes stund vet vi inte hur stora skador kyrkan kommer att ta om den juridiska processen blir långdragen. Pastoratet kommer att sträva efter att minimera fortsatta skador men anser att Länsstyrelsen bär ansvar för att försena detta nödvändiga byte av tak och de fortsatta skador som kan drabba kyrkobyggnaden.

Kulturvärdet av Falsterbo kyrka är mer än bara ett understruket tak! För att bibehålla övriga kulturvärden och ha en användbar kyrka måste taket hålla tätt. Hela miljön i och kring kyrkan är en upplevelse av kultur och av de människor som gått före oss. Kyrkan är ofta önskad för dop, vigslar och begravningsgudstjänster.

Därför är Länsstyrelsens vurmande för en ålderdomlig hantverkstradition för Falsterbo kyrkas tak ett hot mot vården av en hel kyrkobyggnad. Om länsstyrelsen inte förmår balansera kulturmiljölagen med en rimlig och modernare byggnadsvård kommer i förlängningen detta försvåra Svenska kyrkans förmåga att vårda och värna sina kyrkobyggnader och kulturmiljöer.

Jim Tullgren, kyrkoherde Näsets pastorat

Mats Bucht, kyrkorådets ordförande Näsets pastorat

För mer information:

Kyrkoherde JimTullgren

070-161 96 70

jim.tullgren@svenskakyrkan.se

